

**«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ жанындағы
медицина колледж**

Силлабус

Пән атауы: «Жалпы гигиена»

Мамандығы: 09120100 «Емдеу ісі»

Біліктілігі: 4S09120101 «Фельдшер»

Курс: 1 курс

Семестр: I- семестр

Бақылау түрі: с/сынақ

Барлық сағаттардың/кредиттердің жалпы жүктемесі KZ - 72сағат/3кредит

Студенттің өзіндік жұмысы: 24

Студенттің педагогпен өзіндік жұмысы: 12

Аудиториялық – 18

Симуляциялық – 18

Шымкент, 2025 ж.

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы Силлабус		80-11-2025 () 16 беттің 2 беті

«Жалпы гигиена» пәні бойынша силлабус

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2024 жылғы 4 шілдедегі № ҚР ДСМ-63 «Денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарды бекіту туралы» бұйрығын ескере отырып әзірленді.

«Мейіргер ісі-2» кафедрасының оқытушысы: А.Қ. Қыдырәлиева

Мамандығы: 09120100 «Емдеу ісі», 4S09110102 «Фельдшер» мамандығы бойынша оқу жұмыс жоспарының негізінде әзірленген.

«Мейіргер ісі-2» кафедрасының мәжілісінде қаралды және ұсынылды

хаттама № 1 " 27 " 08 2025 ж.

Кафедра меңгерушісі Г.Н. Айбекова

Пәндік циклдік комиссия мәжілісінде қаралды

хаттама № 1 " 27 " 08 2025 ж.

Төрсайымы Г.Н. Айбекова

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ жанындағы медицина колледжінің Әдістемелік Кеңесінде қаралды және бекітілді

хаттама № 1 " 27 " 08 2025 ж.

Төрсайымы Г.О. Мамбеталиева

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 3 беті

Оқытушылар жөнінде мәлімет

№	Аты-жөні	Ғылыми дәрежесі	Қызметі	Оқитын курсы	Электронды мекен-жайы
1	Айбекова Гүлнур Нуржановна	Бакалавр	Бөлім басқарушысы	«Мейіргер ісі» колледж пәндері	Aybekova.Gulnur@mail.ru
2	Мәди Әсемай Қалыбекқызы	Бакалавр	Оқытушы	«Мейіргер ісі» колледж пәндері	asemai.madi.99@gmail.com
3	Мамашова Лаззат Нүркенқызы	Бакалавр	Оқытушы	«Жалпы гигиена» колледж пәндері	Lyazka_06@mail.ru
4	Совет Айсана Әбдіқасымқызы	Магистр	Оқытушы	«Мейіргер ісі» колледж пәндері	aisanasovet@mail.ru
5	Тайгашева Нұргүл Манарбекқызы	Магистр	Оқытушы	«Мейіргер ісі» колледж пәндері	nurgul_taigashev@mail.ru
6	Қыдырәлиева Ақерке Қанатқызы	Бакалавр	Оқытушы	«Жалпы гигиена» колледж пәндері	kanatovnaerke67@gmail.com

Байланыс ақпараты:

«Мейіргер ісі-2» кафедрасының мекен жайы: Шымкент қаласы, Аль-Фараби алаңы 3, оқу ғимараты №2, 2 қабат; аудитория №219.

Кафедра е-mail-ы: sestrinskoe_delo2023@mail.ru

Электрондық мекен-жайы: <https://skma.edu.kz>

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы Силлабус		80-11-2025 () 16 беттің 4 беті

3.1. Кіріспе:

Жалпы гигиена – медицинаның негізгі профилактикалық саласы, қоршаған ортаның табиғи және антропогендік факторларының адам организмі мен қоғамның денсаулығына әсер ету заңдылықтарын зерттейтін, аурудың алдын алуға, адам денсаулығын нығайту мен сақтауға, тіршілік әрекеті үшін оңтайлы жағдайларды қамтамассыз етуге бағытталған гигиеналық нормативтерді, санитариялық тәртіп пен шараларды дайындайтын ғылым. Гигиена бұл көпсалалы пәндердің бірі, оның әрбір бөлімі гигиена ғылымымен практиканың жеке бір саласын қамтиды – коммуналдық гигиена, еңбек гигиенасы, тағам гигиенасы, балалар мен жасөспірімдер гигиенасы т.б.

3.2. Пәннің саясаты:

№	Студенттерге қойылатын талап	Орындамаған жағдайда айыптау шаралары
1.	Себепсіз сабақ қалдыру рұқсат етілмейді.	Тәжірибелік сабақты себепсіз қалдырған жағдайда бж қойылады.
2	Себеп бойынша қалдырылған сабақтарды өз уақытысында өтеу.	Себепті қалдырылған сабақтар тек деканат рұқсатымен (өтеу қағазы) өтеледі.
3	Дәріс және тәжірибелік сабақтарға уақытылы келу.	Студент 5 минуттан артық кешіксе сабаққа жіберілмейді. Оқу журналына және дәріс журналына бж қойылады.
4	Студенттің сыртқы келбеті талапқа сай болуы (халат, колпак, ауыстыратын аяқ киім және т.б.).	Студенттің сыртқы көрінісі талапқа сай болмаған жағдайда сабаққа немесе дәріске жіберілмейді және тәжірибелік журналда немесе дәріс журналында бж қойылады.
5	Студентте медициналық санитарлық кітапшаның болуы.	Медициналық санитарлық кітапшасыз студент клиниканың бөлімшесіне жіберілмейді және тәжірибелік журналға бж қойылады.
6	Студент оқытушыларға, курстастарына сыйластық пен қарауы қажет.	Студент құрметсіздік танытқан жағдайда, бұндай мінез-құлқы кафедра жиналысында талқыланады, деканатқа және ата-анасына жеткізіледі.
7	Кафедраның мүліктеріне студенттердің қамқорлық жасауы.	Мүліктерді бұзған жағдайда, студент өз күшімен қалпына келтіреді.

3.3. Пәннің мақсаты:

- болашақ профилактикалық іс-шаралардың барлық аспектілерінде медициналық қызметкерге қажетті профилактикалық ойлауды қалыптастыру;
- аурудың алдын алу мәселелерін шешуге ғана емес, сонымен қатар халықтың гигиеналық сауаттылығын арттыруға мүмкіндік беретін гигиеналық білім негіздерін қалыптастыру.

3.4. Оқыту міндеттері:

- қоршаған орта факторлары туралы түсінік беру;
- гигиеналық білімді аурулардың алдын алу, денсаулықты сақтау және нығайту үшін қолдану;
- аурудың этиологиялық немесе қауіп факторлары ретінде қоршаған орта факторларының мүмкін рөлін бөліп көрсетуге үйрету;
- халықтың гигиеналық сауаттылығын арттыру үшін гигиеналық білімді қолдану жолдарын үйрету.

3.5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижесі:

Студент білуі керек:

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 5 беті

- Қоршаған ортаның сапасын гигиеналық нормалауды, бөлме микроклиматын гигиеналық бағалауды, жылытуды бағалауды, ағзаға қоршаған ортаның әртүрлі факторларының әсер ету заңдылықтарын;
- Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардың, атмосфералық ауаның, су және топырақ гигиенасының негізгі бағыттарын;
- Тамақтану гигиенасын, ақуыздардардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің гигиеналық құндылығын;
- Аурухана ішілік инфекциялар және олардың алдын алу жолданы;
- Санитарлық ағартудың әдістері мен үлгілері.

3.6. Пререквизиттер:

- Патологиялық анатомия және патологиялық физиология
- Анатомия, физиология

3.7. Постреквизиттер:

- Микробиология вирусология негіздерімен
- Мейіргерлік технологиялар

3.8. Пәннің қысқаша мазмұны:

Гигиенаға кіріспе. Гигиеналық нормалау мен болжамдаудың ғылыми негіздері. Қоршаған ортаның сапасын гигиеналық нормалау. Бөлме микроклиматын гигиеналық бағалау. Жылытуды бағалау. Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардың гигиенасы. Атмосфералық ауа гигиенасы. Су және топырақ гигиенасы. Тамақтану денсаулық факторы ретінде. Тағамнан улану және олардың алдын-алу. Тамақтану гигиенасы. Ақуыздардардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің гигиеналық құндылығы. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы. Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау. Аурухана ішілік инфекциялар және олардың алдын алу. Радиациялық гигиена. Гигиеналық тәрбие және оқыту. Дезинфекция, стерилдеу, дезинсекция, дератизация.

3.9. Тақырыптық жоспар: тақырыптар, қысқаша мазмұны, оқыту түрлері/әдістері/технологиялары және сабақтың ұзақтығы (студенттің өзіндік жұмысы (СӨЖ), студенттің педагогпен өзіндік жұмысы (СПӨЖ), аудиториялық сабақтар, симуляциялық сабақтар).

3.9.1. Студенттің өзіндік жұмысының тақырыптық жоспары

№ р/с	Тақырып/тақырыпшала р	Тапсырма/ жүргізу түрі	Бақылау түрі	Бақылау кестесі	Сағат саны
1	Кіріспе. Гигиеналық нормалау мен болжамдаудың ғылыми негіздері.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
2	Бөлме микроклиматын гигиеналық бағалау. Жылытуды бағалау.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
3	Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардың гигиенасы.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
4	Атмосфералық ауа	Презентация, тесттік	Эл.почта		2

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 6 беті

	гигиенасы.	тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау			
5	Су және топырақ гигиенасы.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
6	Тамақтану денсаулық факторы ретінде. Тағамнану және олардың алдын-алу.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
7	Тамақтану гигиенасы. Ақуыздардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің гигиеналық құндылығы.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
8	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
9	Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
10	Емдік профилактикалық мекемелердің гигиенасы.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
11	Гигиеналық тәрбие және оқыту.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
12	Дезинфекция, стерилдеу, дезинсекция, дератизация.	Презентация, тесттік тапсырмалар құрастыру, тақырып бойынша глоссарий жасау	Эл.почта		2
Барлығы					24

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 7 беті

3.9.2. Студенттің педагогпен өзіндік жұмысының тақырыптық жоспары

№	Тақырып атауы	Мазмұны	Сағат саны
1	Кіріспе. Гигиеналық нормалау мен болжамдаудың ғылыми негіздері.	Гигиена-медицина саласының негізгі профилактикалық пәні. Гигиенаның мақсаты мен міндеттері. Гигиенаның негізгі зерттеу әдістері. Гигиена бөлімдері. Ескертпелі және ағымдағы санитариялық қадағалау. Гигиеналық нормативтер. Нормалаудың бірінші кезектілігі және қағидалары.	1
2	Бөлме микроклиматын гигиеналық бағалау. Жылытуды бағалау.	Ауа ортасының гигиеналық маңызы. Үй-жайдың микроклиматы. Бөлме ауасының температуралық тәртібі мен ылғалдылығын өлшеу әдістемесі. Термометр, психрометр, барометр, анемометр. Жұмыс істеу қағидасы. Микроклиматтық факторлардың адам ағзасына әсерін кешенді бағалау.	1
3	Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардың гигиенасы.	Тұрғын үй жағдайларының жиынтық әсері (физикалық, химиялық, биологиялық факторлар) және олардың тіршілік үшін жақсару дәрежесі мен адам денсаулығы.	1
4	Атмосфералық ауа гигиенасы.	Ауа температурасы, ылғалдылығы және қозғалыс жылдамдығының гигиеналық маңызы. Микроклимат, оны қалыптастырушы факторлар.	1
5	Су және топырақ гигиенасы.	Судың физиологиялық және гигиеналық маңызы. Ауыз суға қойылатын гигиеналық талаптар. Су және топырақтың эпидемио-логиялық көрсеткіштері. Жұқпалы және паразиттік аурулардың таралуындағы топырақтың рөлі. Топырақ пен су көздерін санитарлық қорғау жөніндегі шаралар.	1
6	Тамақтану денсаулық факторы ретінде. Тағамнан улану және олардың алдын-алу.	Тамақтану қызметі. Тағамның биологиялық әсері және тамақтану түрлері. Балалар мен жасөспірімдердің тамақтануындағы ағзаға қажетті өнімдердің негізгі топтары. Олардың тағамдық және биологиялық құндылығы. Тиімді тамақтану туралы түсінік. Тағамнан улану. Тағамнан уланулардың жіктелуі. 1-7 аптада өткен дәрістердің, практикалық сабақтардың тақырыптары бойынша студенттердің білімі мен дағдыларын бағалау.	1
7	Тамақтану гигиенасы. Ақуыздардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің гигиеналық	Рационалды тамақтану, оның гигиеналық маңызы. Тамақтануындағы белоктардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің маңызы.	1

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 8 беті

	күндылығы.		
8	Балалар жасөспірімдер гигиенасы.	мен Әр түрлі жас кезеңдеріндегі балалардың өсу және даму ерекшеліктері. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығы және оны анықтайтын факторлар. Дене дамуын зерттеу және бағалау әдістері.	1
9	Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.	Еңбек гигиенасы және жұмысшылардың денсаулығын қамтамасыз ету. Еңбек процесінің факторлары. Қызметкерлердің кәсіптік денсаулығына қауіп-қатерді бағалау.	1
10	Емдік профилактикалық мекемелердің гигиенасы.	Емдік профилактикалық мекемелеріндегі режим түрлері. Әртүрлі мақсаттағы ғимараттарды жоспарлауға, микроклиматқа, жарықтандыруға, жылытуға, желдетуге қойылатын гигиеналық талаптар.	1
11	Гигиеналық тәрбие және оқыту.	Жұқпалы, экологиялық және кәсіптік аурулардың алдын алу саласында халыққа гигиеналық білім беру. 8-14 аптадағы дәрістер, практикалық сабақтар бойынша студенттердің білімі мен дағдыларын бағалау.	1
12	Дезинфекция, стерилдеу, дезинсекция, дератизация.	Дезинфекция, анықтау, түрлері. Стерильдеу, анықтау, әдістері. Дезинсекция, анықтау, оны жүргізу тәсілдері мен құралдары. Дератизация, анықтау, оны жүргізу тәсілдері мен құралдары.	1
Барлығы			12

3.9.3. Аудиториялық сабақтың тақырыптық жоспары

№	Аудиториялық тақырыптың атауы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны
1	Кіріспе. Гигиена ұғымына түсінік. Даму тарихы.	Гигиена-медицина саласының негізгі профилактикалық пәні. Гигиенаның мақсаты мен міндеттері. Гигиенаның негізгі зерттеу әдістері. Гигиена бөлімдері.	1
2	Гигиеналық нормалау мен болжамдаудың ғылыми негіздері.	Ескертпелі және ағымдағы санитариялық қадағалау. Гигиеналық нормативтер. Нормалаудың бірінші кезектілігі және қағидалары.	
3	Бөлме микроклиматын гигиеналық бағалау. Жылытуды бағалау.	Ауа ортасының гигиеналық маңызы. Үй-жайдың микроклиматы. Бөлме ауасының температуралық тәртібі мен ылғалдылығын өлшеу әдістемесі. Термометр, психрометр, барометр, анемометр. Жұмыс істеу қағидасы.	1

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 9 беті

		Микроклиматтық факторлардың адам ағзасына әсерін кешенді бағалау. адам денсаулығы.	
4	Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардың гигиенасы.	Тұрғын үй жағдайларының жиынтық әсері (физикалық, химиялық, биологиялық факторлар) және олардың тіршілік үшін жақсару дәрежесі мен	1
5	Атмосфералық ауа гигиенасы.	Ауа температурасы, ылғалдылығы және қозғалыс жылдамдығының гигиеналық маңызы. Микроклимат, оны қалыптастырушы факторлар.	1
6	Су және сумен жабдықтау гигиенасы.	Судың физиологиялық және гигиеналық маңызы. Ауыз суға қойылатын гигиеналық талаптар. Су және топырақтың эпидемиологиялық көрсеткіштері.	1
7	Топырақ гигиенасы.	Жұқпалы және паразиттік аурулардың таралуындағы топырақтың рөлі. Топырақ пен су көздерін санитарлық қорғау жөніндегі шаралар	1
8	Тамақтану денсаулық факторы ретінде. Тағамнан улану және олардың алдын-алу. Аралық бақылау-1	Тамақтану қызметі. Тағамның биологиялық әсері және тамақтану түрлері. Балалар мен жасөспірімдердің тамақтануындағы ағзаға қажетті өнімдердің негізгі топтары. Олардың тағамдық және биологиялық құндылығы. Тиімді тамақтану туралы түсінік. Тағамнан улану. Тағамнан уланулардың жіктелуі. 1-7 аптада өткен дәрістердің, практикалық сабақтардың тақырыптары бойынша білім алушының білімі мен дағдыларын бағалау.	1
9	Тамақтану гигиенасы. Ақуыздардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің гигиеналық құндылығы.	Рационалды тамақтану, оның гигиеналық маңызы. Тамақтануындағы белоктардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің маңызы.	1
10	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы.	Әр түрлі жас кезеңдеріндегі балалардың өсу және даму ерекшеліктері. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығы және оны анықтайтын факторлар. Дене дамуын зерттеу және бағалау әдістері.	1
11	Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.	Еңбек гигиенасы және жұмысшылардың денсаулығын қамтамасыз ету. Еңбек процесінің факторлары. Қызметкерлердің кәсіптік денсаулығына қауіп-қатерді бағалау.	1
12	Емдік профилактикалық мекемелердің гигиенасы.	Емдік профилактикалық мекемелеріндегі режим түрлері. Әртүрлі мақсаттағы	1

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 10 беті

		ғимараттарды жоспарлауға, микроклиматқа, жарықтандыруға, жылытуға, желдетуге қойылатын гигиеналық талаптар.	
13	Гигиеналық тәрбие және оқыту.	Жұқпалы, экологиялық және кәсіптік аурулардың алдын алу саласында халыққа гигиеналық білім беру.	1
14	Дезинфекция, стерилдеу, дезинсекция, дератизация.	Дезинфекция, анықтау, түрлері. Стерильдеу, анықтау, әдістері. Дезинсекция, анықтау, оны жүргізу тәсілдері мен құралдары. Дератизация, анықтау, оны жүргізу тәсілдері мен құралдары.	1
15	Аурухана ішілік инфекциялар. Аралық бақылау-2	Ауруханаішілік инфекция (АИ) ұғымының анықтамасы. АИ қоздырғышының берілу механизмдері, жолдары және факторлары. Профилактикалық және эпидемияға қарсы іс-шаралар. 8-15 аптада өткен дәрістердің, практикалық сабақтардың тақырыптары бойынша білім алушының білімі мен дағдыларын бағалау.	1
16	Радиациялық гигиена.	Радиациялық қауіп. Сәулеленудің әсеріне ұшырайтын тұлғалардың критерийлері. Медициналық сәулеленудің әсер ету кезіндегі науқастар мен халықтың радиациялық қауіпсіздігі.	2
Барлығы			18

3.9.4. Симуляциялық сабақтың тақырыптық жоспары.

№	Аудиториялық тақырыптың атауы	Қысқаша мазмұны	Сағат саны
1	Кіріспе. Гигиена ұғымына түсінік. Даму тарихы.	Гигиена-медицина саласының негізгі профилактикалық пәні. Гигиенаның мақсаты мен міндеттері. Гигиенаның негізгі зерттеу әдістері. Гигиена бөлімдері.	1
2	Гигиеналық нормалау мен болжамдаудың ғылыми негіздері.	Ескертпелі және ағымдағы санитариялық қадағалау. Гигиеналық нормативтер. Нормалаудың бірінші кезектілігі және қағидалары.	
3	Бөлме микроклиматын гигиеналық бағалау. Жылытуды бағалау.	Ауа ортасының гигиеналық маңызы. Үй-жайдың микроклиматы. Бөлме ауасының температуралық тәртібі мен ылғалдылығын өлшеу әдістемесі. Термометр, психрометр, барометр, анемометр. Жұмыс істеу қағидасы. Микроклиматтық факторлардың адам ағзасына әсерін кешенді бағалау. адам денсаулығы.	1
4	Тұрғын үй және қоғамдық ғимараттардың гигиенасы.	Тұрғын үй жағдайларының жиынтық әсері (физикалық, химиялық,	1

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 11 беті

		биологиялық факторлар) және олардың тіршілік үшін жақсарту дәрежесі мен	
5	Атмосфералық ауа гигиенасы.	Ауа температурасы, ылғалдылығы және қозғалыс жылдамдығының гигиеналық маңызы. Микроклимат, оны қалыптастырушы факторлар.	1
6	Су және сумен жабдықтау гигиенасы.	Судың физиологиялық және гигиеналық маңызы. Ауыз суға қойылатын гигиеналық талаптар. Су және топырақтың эпидемиологиялық көрсеткіштері.	1
7	Топырақ гигиенасы.	Жұқпалы және паразиттік аурулардың таралуындағы топырақтың рөлі. Топырақ пен су көздерін санитарлық қорғау жөніндегі шаралар	1
8	Тамақтану денсаулық факторы ретінде. Тағамнану және олардың алдын-алу.	Тамақтану қызметі. Тағамның биологиялық әсері және тамақтану түрлері. Балалар мен жасөспірімдердің тамақтануындағы ағзаға қажетті өнімдердің негізгі топтары. Олардың тағамдық және биологиялық құндылығы. Тиімді тамақтану туралы түсінік. Тағамнану. Тағамнану ережелерінің жіктелуі.	1
9	Тамақтану гигиенасы. Ақуыздардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің гигиеналық құндылығы.	Рационалды тамақтану, оның гигиеналық маңызы. Тамақтануындағы белоктардың, майлардың, көмірсулардың, минералды заттардың және витаминдердің маңызы.	1
10	Балалар мен жасөспірімдер гигиенасы.	Әр түрлі жас кезеңдеріндегі балалардың өсу және даму ерекшеліктері. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығы және оны анықтайтын факторлар. Дене дамуын зерттеу және бағалау әдістері.	1
11	Еңбек гигиенасы саласындағы санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау.	Еңбек гигиенасы және жұмысшылардың денсаулығын қамтамасыз ету. Еңбек процесінің факторлары. Қызметкерлердің кәсіптік денсаулығына қауіп-қатерді бағалау.	1
12	Емдік профилактикалық мекемелердің гигиенасы.	Емдік профилактикалық мекемелеріндегі режим түрлері. Әртүрлі мақсаттағы ғимараттарды жоспарлауға, микроклиматқа, жарықтандыруға, жылытуға, желдетуге қойылатын гигиеналық талаптар.	1
13	Гигиеналық тәрбие және оқыту.	Жұқпалы, экологиялық және кәсіптік аурулардың алдын алу саласында халыққа гигиеналық білім беру.	1

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 12 беті

14	Дезинфекция, стерилдеу, дезинсекция, дератизация.	Дезинфекция, анықтау, түрлері. Стерильдеу, анықтау, әдістері. Дезинсекция, анықтау, оны жүргізу тәсілдері мен құралдары. Дератизация, анықтау, оны жүргізу тәсілдері мен құралдары.	1
15	Аурухана ішілік инфекциялар.	Ауруханаішілік инфекция (АИ) ұғымының анықтамасы. АИ қоздырғышының берілу механизмдері, жолдары және факторлары. Профилактикалық және эпидемияға қарсы іс-шаралар.	1
16	Радияциялық гигиена.	Радияциялық қауіп. Сәулеленудің әсеріне ұшырайтын тұлғалардың критерийлері. Медициналық сәулеленудің әсер ету кезіндегі науқастар мен халықтың радиациялық қауіпсіздігі.	2
Барлығы			18

3.10. Негізгі әдебиеттер:

Большаков А. М. Жалпы гигиена : оқулық / А. М. Большаков; қаз. тіліне ауд. М. Б. Жандаулетова; жауапты ред. Ш. Е. Токанова ; РФ білім және ғыл. министрлігі. - 3-бас., қайта өңд. және толықт. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 400 бет.
Токанова Ш. Е. Жалпы гигиена : оқу құралы / Ш. Е. Токанова, М. Б. Жандаулетова. - Алматы : ЭСПИ, 2023. - 216
Бейсенбаев А.Ю., Бейсенбаева З.А., Уразбаева К.А. Основы правильного питания. Учебное пособие. "АҚНҰР", 2016
Бейсенбаев А.Ю., Жандарбекова Д.Д., Кожобекова Г.А. Дұрыс тамақтану негіздері. Оқу құралы. 2016
Жангабылов А.К., Джайнакбаев Н.Т., Сейдуманов М.Т. Практическая диетология. 2015
Карабалин С.К. Медицина труда. Учебное пособие. Ч 1. "АҚНҰР", 2016
Карабалин С.К. Медицина труда. Учебное пособие. Ч. 2. "АҚНҰР", 2016
Тоғызбаева К.К. Гигиена труда при работе с видео терминалами/. Бейне терминалдармен жұмыс істеу кезіндегі еңбек гигиенасы: оқу құралы. 2019

3.10.1. Электронды басылымдар:

Гигиена труда при работе с видеотерминалами
/Бейнетерминалдармен жұмыс істеу кезіндегі еңбек гигиенасы. (учебно-методическое пособие/оқу әдістемелік құралы) (2-ое издание). Под редакцией проф. К.К.Тоғызбаевой. – Караганда: ИП «Издательство АҚНҰР», 2019. – 200 с. <https://www.aknurpress.kz/reader/web/2191>
Тоғызбаева К.К. Өндіріс кәсіп орындарының қайта құрылуы мен жаңадан құрылыс салыну кезіндегі санитарлық сақтық қадағалау. Оқу құралы. "АҚНҰР", 2015
<https://www.aknurpress.kz/reader/web/1094>
Ордабеков С.О. Жас ерекшелік анатомиясы, физиологиясы және гигиенасы. Оқу құралы. "АҚНҰР", 2019 <https://www.aknurpress.kz/reader/web/1089>
Неменко Б.А. Гигиена детей и подростков. (3-ое изд.). Учебник для студ. мед. вузов. "АҚНҰР", 2013 <https://www.aknurpress.kz/reader/web/1084>
Неменко Б.А. Коммунальный гигиена: оқулық. "АҚНҰР", 2017
<https://www.aknurpress.kz/reader/web/1085>

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 13 беті

Общая гигиена : учебное пособие / Ю. Ю. Елисеев, И. Н. Луцевич, А. В. Жуков [и др.]. — 2-е изд. — Саратов : Научная книга, 2019. — 191 с.: <https://www.iprbookshop.ru/81073>

3.11. Оқыту және оқыту әдістері:

- Дәріс: шолу
- Симуляция: ауызша сұрау, тесттік сұрақтарды, жағдайлық есептерді шешу, манекенмен, муляжбен жұмыс істеу, шағын топтарда жұмыс жасау.

3.12. Бағалау критерийлері:

- Қорытынды баға келесі компоненттерден тұрады (салыстырмалы салмағы): Ағымдағы бақылау 1 (ТК А (дәрістер): жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу.
- Аралық бақылау
- Қорытынды экзамен: қорытынды тест.

Бағасы	Қолданылатын бақылау құралдарының сипаттамасы (кейс, жоба, сыни талдау, модельді әзірлеу, презентация, тест)	Салмағы
ТК 1 (ТК А (дәрістер, семинарлар): жеке және топтық тапсырмалар, топтық тақырыптық дискуссияларға қатысу)	Сыни талдаудағы 3 тапсырма: -бақылау сұрақтары, - тапсырма -тесттер	15%
Аралық бақылау АБ-1, АБ-2	Курстық тесттер	15%
Емтиханға жіберу рейтингісі		X 60%
Қорытынды емтихан	Пән тақырыптары бойынша тесттер.	X 40%
Курстық қорытынды бағасы		0-100 балл

Аттестация

Рейтинг шкаласы

Әріптік баға жүйесі	Сандық эквивалент	Баллдар (%-дық көрсеткіш)	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	Қанағатсыз
F	0	0-49	

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 14 беті

Бағалау критерийлері	Өте жақсы «А»: Студент сұрақтарға толығымен жауап берген жағдайда Жақсы «B+» - «C+»: Студент білімін орта қалыпта жауап берген жағдайда Қанағаттанарлық «C» - «D»: Студент сұрақтарға қанағаттанарлық жағдайда Қанағатсыз «F»: Студент сұрақтарға толық емес жауап берген жағдайда
----------------------	--

Пән бойынша қорытынды баға мынадай формула бойынша бақылаулар нысандарының белгіленген қатынасына сүйене отырып ресми ведомостьқа енгізілген кезде автоматты түрде есептеледі: с/сынық

Оларды орындау жөніндегі әдістемелік нұсқаулар (ұсынымдар):

Аудиторияға (дәрістерге, семинарларға) дайындық кезінде берілген үлестіру материалын мұқият оқып, қайталау)

Бағалау критерийлері:

Қорытынды тест: барлық курстың білімі мен түсінігін тексеруге.

Тестте 50-ден 100-ге дейінгі сұрақтан, әр дұрыс жауап-1 балл.

Тапсыру мерзімі: Орындалған тапсырмаларды жүктеу үшін белгіленген мерзім: оқу курсы аяқтаған сәттен бастап екі апта. Уақытында тапсырылмаған жағдайда төмендету коэффициенті қолданылады: мысалы, 0,75-0,9

Қосымша – 1.

Пәннің оқыту нәтижелерін бағалау критерийлері

ОН №	Оқыту нәтижелерінің атауы	Қанағаттанарлықсыз	Қанағаттанарлық	Жақсы	Өте жақсы
ОН1	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша әртүрлі көздерден ақпаратты іздейді және сыни тұрғыдан бағалайды және дені сау адамдар үшін дұрыс тамақтану және тиісті	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша әртүрлі көздерден ақпаратты іздейді және сыни тұрғыдан бағалайды және дені сау адамдар үшін дұрыс тамақтану және тиісті	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша әртүрлі көздерден ақпаратты іздейді және сыни тұрғыдан бағалайды және дені сау адамдар үшін дұрыс тамақтану және тиісті	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша әртүрлі көздерден ақпаратты іздейді және сыни тұрғыдан бағалайды және дені сау адамдар үшін дұрыс тамақтану және тиісті	Денсаулықты нығайту және аурулардың алдын алу бойынша әртүрлі көздерден ақпаратты іздейді және сыни тұрғыдан бағалайды және дені сау адамдар үшін дұрыс тамақтану және тиісті

	тамақтану жағдайы туралы кеңес беру	тамақтану жағдайы туралы білмейді.	тамақтану жағдайы туралы қанағаттанарлық деңгейде біледі.	тамақтану жағдайы туралы жақсы деңгейде біледі	тамақтану жағдайы туралы кеңес беруді өте жақсы деңгейде біледі
ОН 2	Салауатты өмір салты мен тамақтану, денсаулыққа қауіп төндіретін және ерте мейірбикелік араласулар туралы жаңа идеяларды иллюстрация лау	Салауатты өмір салты мен тамақтану, денсаулыққа қауіп төндіретін және ерте мейірбикелік араласулар туралы жаңа идеяларды иллюстрация лай алмайды	Салауатты өмір салты мен тамақтану, денсаулыққа қауіп төндіретін және ерте мейірбикелік араласулар туралы жаңа идеяларды қанағаттанарлық деңгейде иллюстрация лайды	Салауатты өмір салты мен тамақтану, денсаулыққа қауіп төндіретін және ерте мейірбикелік араласулар туралы жаңа идеяларды жақсы деңгейде иллюстрация лайды	Салауатты өмір салты мен тамақтану, денсаулыққа қауіп төндіретін және ерте мейірбикелік араласулар туралы жаңа идеяларды өте жақсы деңгейде иллюстрация лайды
ОН3	Жеке пациенттерді, жанұяларды және топтарды салауатты өмір салтына, өз-өзіне көмектесуге және дұрыс тамақтануға ынталандыру	Жеке пациенттерді, жанұяларды және топтарды салауатты өмір салтына, өз-өзіне көмектесуге және дұрыс тамақтануды ынталандыру ды біледі	Жеке пациенттерді, жанұяларды және топтарды салауатты өмір салтына, өз-өзіне көмектесуге және дұрыс тамақтануға ынталандыру ды қанағаттанарлық деңгейде біледі	Жеке пациенттерді, жанұяларды және топтарды салауатты өмір салтына, өз-өзіне көмектесуге және дұрыс тамақтануға ынталандыру ды жақсы деңгейде біледі	Жеке пациенттерді, жанұяларды және топтарды салауатты өмір салтына, өз-өзіне көмектесуге және дұрыс тамақтануға ынталандыру ды өте жақсы деңгейде біледі
ОН4	Денсаулықты нығайтудың заманауи идеялары мен технологияла рын күнделікті тәжірибеге	Денсаулықты нығайтудың заманауи идеялары мен технологияла рын күнделікті тәжірибеге бейімдей	Денсаулықты нығайтудың заманауи идеялары мен технологияла рын күнделікті тәжірибеге қанағаттанар	Денсаулықты нығайтудың заманауи идеялары мен технологияла рын күнделікті тәжірибеге жақсы	Денсаулықты нығайтудың заманауи идеялары мен технологияла рын күнделікті тәжірибеге өте жақсы

ONTÜSTİK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-2» кафедрасы		80-11-2025 ()
Силлабус		16 беттің 16 беті

	бейімдеу	алмайды	лық деңгейде бейімдейді	деңгейде бейімдейді	деңгейде бейімдейді
ОН5	Жеке тұлғаларға, балаларға, жүкті әйелдерге, ересектерге және қарттарға арналған ақпараттық-танымдық материалдарды сыни тұрғыдан бағалау	Жеке тұлғаларға, балаларға, жүкті әйелдерге, ересектерге және қарттарға арналған ақпараттық-танымдық материалдарды сыни тұрғыдан бағалауды талдай алмайды	Жеке тұлғаларға, балаларға, жүкті әйелдерге, ересектерге және қарттарға арналған ақпараттық-танымдық материалдарды сыни тұрғыдан бағалауды қанағаттанарлық деңгейде талдайды	Жеке тұлғаларға, балаларға, жүкті әйелдерге, ересектерге және қарттарға арналған ақпараттық-танымдық материалдарды сыни тұрғыдан бағалауды жақсы деңгейде талдайды	Жеке тұлғаларға, балаларға, жүкті әйелдерге, ересектерге және қарттарға арналған ақпараттық-танымдық материалдарды сыни тұрғыдан бағалауды өте жақсы деңгейде талдайды